

Ojczysty - dodaj do ulubionych / Ciekawostki językowe

POPISAĆ SIĘ

il. Karolina Sroka

Można sobie POPISAĆ (np. własną książkę przez bite trzy godziny, bo wreszcie wszyscy wyszli i mamy święty spokój), można też się POPISAĆ (kiedy w końcu tę książkę wydamy i świat ujrzy nasze dzieło). Czasownik POPISAĆ SIĘ, oznaczający 'podkreślić swoje umiejętności, pochwalić się swoimi zdolnościami' i nader często używany ironicznie w znaczeniu 'skompromitować się', jest rodzonym bratem czasownika POPISAĆ występującego w dwóch znaczeniach, niekiedy traktowanych homonimicznie: 'napisać wiele, skończyć pisanie wielu rzeczy' i 'pisać przez pewien czas'. Jak wyglądało przejście znaczeniowe? Jak PISANIE przekształciło się w POPISYWANIE SIĘ? Najpierw oczywiście było PISAĆ w znaczeniu 'stawiać litery lub cyfry; układać coś na piśmie'. Od tego powstało POPISAĆ we wczesnym znaczeniu 'zapisać, spisać'. Następnie powstał związek frazeologiczny SAM SIEBIE POPISAĆ, czyli 'zaprezentować siebie, zaprezentować się'. I stąd POPISAĆ SIĘ – od XVI w. – jako 'zaprezentować się, dać się poznać, pokazać się, pochwalić się'. A że takie POPISANIE SIĘ nie zawsze wychodziło tak, jak by się chciało czy oczekiwało, i często gęsto efekt osiągany był odwrotny do zamierzonego, znaczenie rychło nabrało mocno ironicznego wydźwięku i już od tego negatywnego znaczenia powstały POPISY i POPISYWANIE SIĘ, czyli 'robienie czegoś dla wywarca wrażenia na kimś'.